

Pedagogisch- en ouderbeleid JongLeren

Den Haag, november 2022

meetellen
en meedoen

Inhoud

1. Inleiding & Visie	4
2. De vier pedagogisch basisdoelen	5
2.1 <i>Emotionele veiligheid</i>	5
2.1.1 Creëren van een veilig klimaat en het ‘vierogenprincipe’	5
2.1.2 Vaste groepsindeling en dagindeling	5
2.1.3 Aansluiten bij eigenheid kind	6
2.2 <i>Persoonlijke competentie bevorderen</i>	6
2.2.1 Systematisch volgen van de kindontwikkeling/ Kindvolgsysteem	6
2.2.2 Programma’s voor voorschoolse educatie	6
2.2.3 Themaplanning	6
2.3 <i>Het bevorderen van de sociale competentie</i>	7
2.3.1 Naast elkaar en met elkaar	7
2.3.2 Structuur en routines	7
2.3.3 Aansluiten bij het tempo van het kind	7
2.4 <i>Overdragen van normen en waarden</i>	7
2.4.1 Oog voor elkaar: er is ruimte voor verschillen	7
2.4.2 Niet praten over kinderen maar met de ouders en hun kinderen	8
3. Onze peuterleerplekken	8
3.1 <i>De peuterleerplek</i>	8
3.2 <i>Doorgaande lijn: naar groep 1 van de basisschool en soms de buitenschoolse opvang</i>	9
3.3 <i>Samenstelling op de groep</i>	9
3.4 <i>Spelinloop</i>	9
3.5 <i>Wenperiode</i>	9
3.6 <i>Mentor</i>	10
3.7 <i>Gezonde leefstijl op de peuterleerplek</i>	10
3.8 <i>Buiten spelen</i>	11
3.9 <i>Kunst en cultuur aanbod</i>	11
4. Samen met ouders	11
4.1 <i>Werken aan partnerschap</i>	11
4.2 <i>Oudercoach</i>	12
4.3 <i>Jong Samen</i>	12
4.4 <i>VVE Thuis</i>	12
4.5 <i>Digitaal aanbod</i>	13
5. Ontwikkelingsgericht aanbod	13
5.1 <i>Ontwikkelingsgericht aanbod</i>	13
5.2 <i>Rijke speelleeromgeving</i>	14
5.3 <i>Ondersteunen bij de ontwikkeling – betekent oog voor elkaar</i>	14
5.4 <i>Vastleggen van de ontwikkeling van het kind</i>	14
5.5 <i>Werken met een VE programma</i>	15
6. Specifieke begeleiding	15
6.1 <i>Extra ondersteuning</i>	15
6.2 <i>Ondersteuningsteam</i>	18
6.3 <i>De Peuterleerplek +</i>	18

7. Beroepskrachten	19
<i>7.1 Samenwerking tussen professionals</i>	19
<i>7.2 Pedagogisch medewerker</i>	19
<i>7.3 Pedagogisch coach</i>	19
<i>7.4 Gebiedsmanager</i>	20
<i>7.5 Oudercoach</i>	20
<i>7.6 Vrijwilligers en stagiaires</i>	21
<i>7.7 (Klein)kinderen van pedagogisch medewerkers niet op eigen peuterleerplek</i>	21
<i>7.8 Scholing en deskundigheid</i>	22
<i>7.9 Gebruik van de meldcode</i>	22
8. Samenwerking	22
<i>8.1 Met ouders</i>	22
<i>8.2 Met basisscholen</i>	23
<i>8.3 Haagse Kinderopvang Platform</i>	23
<i>8.4 Samenwerking binnen Xtra Welzijn</i>	23
<i>8.5 Samenwerking met andere maatschappelijke organisaties</i>	23

1. Inleiding & Visie

Het pedagogisch- en ouderbeleid is voor JongLeren het kader van ons handelen. We beschrijven in dit stuk het algemeen pedagogisch beleid. Elke peuterleerplek heeft daarnaast nog een locatieplan, waarin staat hoe dit beleid op de peuterleerplek wordt uitgevoerd.

JongLeren is een onderdeel van Xtra¹. De visie bij JongLeren is gebaseerd op de Xtra-visie: *“We willen graag een samenleving waarin ieder kind meetelt en mee kan doen.”*

Deze visie geeft de hoogwaardige basis weer van onze werkwijze op de groepen en het streven naar een sterke samenwerking met de ouders. Dit beleidsplan is dan ook samen met de medewerkers en ouders tot stand gekomen.

In het aanbod op onze peuterleerplekken ligt de focus op spelend leren. We willen daarbij aansluiten bij het ontwikkelingspotentieel van iedere peuter. We gaan uit van de gedachte dat ieder kind en ouder gelijke kansen heeft en recht heeft op ontwikkeling. Op de peuterleerplek betekent dit dat we de eigenheid van kinderen zien, hen stimuleren en ondersteunen zodat zij hun eigen plek in de groep kunnen innemen.

Hiermee sluiten we aan op de doelstelling van de Gemeente Den Haag om te streven naar inclusiviteit en een passende plek voor kinderen in de kinderopvang en onderwijs (HEA, 2022-2026). Deze doelstelling is nog niet uitgewerkt in een Haags beleid, waardoor passende peuteropvang nog niet volledig uitvoerbaar is. Tegelijkertijd zien we de laatste jaren wel dat de doelgroep op de peuterleerplekken verandert. Door een veranderende ondersteuningsvraag wordt een steeds groter beroep gedaan op de pedagogisch medewerkers om het aanbod aan te passen en ouders hierin mee te nemen. We zien dan ook dat er onder medewerkers behoefte is aan een helder beleidskader, zodat zij beter mee kunnen bewegen en hun grenzen aan kunnen geven. Daarom zet JongLeren al enkele jaren in op het doorontwikkelen naar ontwikkelingsgericht werken en een aangepaste zorgstructuur voor peuters die een specifieke ondersteuningsvraag hebben.

Dit pedagogisch beleidsplan is geschreven met het doel een goed beeld te geven over de manier waarop we bij JongLeren werken. In het beleidsplan is aandacht voor onze werkwijze als er ‘specifieke ondersteuning’ nodig is. We schetsen een kader over onze rijke basis op de peuterleerplek en wat er nodig is als een kind meer - of andere ondersteuning vraagt. Ook is er in dit beleidsplan uitgebreid aandacht voor het partnerschap met ouders en samenwerking met andere organisaties. Op het gebied van ouderbetrokkenheid heeft JongLeren de laatste jaren flink geïnvesteerd.

¹ <https://xtra.nl/>. Xtra is een holding dat bestaat uit een aantal maatschappelijke organisaties: JESS, JongLeren, MEE ZHN, Wijkz en XtraWerk.

2. De vier pedagogisch basisdoelen

1. Het bieden van emotionele veiligheid in een veilige en gezonde omgeving
2. Het bevorderen van persoonlijke competentie
3. Het bevorderen van sociale competentie
4. Socialisatie door overdracht van algemeen aanvaarde normen en waarden

Bovenstaande pedagogische doelen zijn leidend in onze werkwijze en komen in alle onderdelen terug: op de peuterleerplekken; omgang met ouders; ontwikkelingsgericht werken en samenwerking met partners.

2.1 Emotionele veiligheid

2.1.1 Creëren van een veilig klimaat en het 'vierogenprincipe'

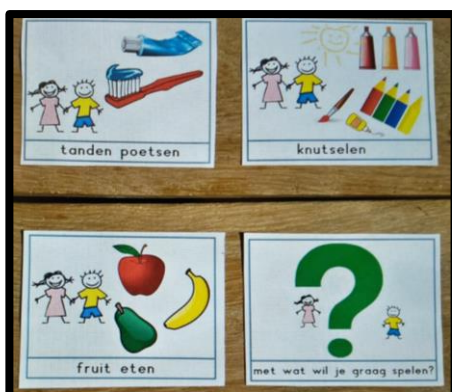
Ieder kind heeft volwassenen en een stimulerende omgeving nodig om zich te kunnen ontwikkelen. Het bieden van emotionele veiligheid is daarom een basale pedagogische doelstelling van de peuterleerplek. De peuterleerplek moet, net als thuis, een veilige omgeving zijn voor het kind. Veiligheid wordt vooral geboden door emotioneel betrokken volwassenen die op een positieve en sensitieve manier duidelijk zijn in regels en routines. Wij laten blijken dat ieder kind erbij hoort, wij hebben oog voor de intenties van de kinderen. Wij herkennen en erkennen gevoelens van kinderen; ieder kind mag zijn wie hij of zij is. Dit draagt bij aan een positief zelfbeeld en vertrouwen in het eigen kunnen bij de kinderen. We tonen positieve aandacht tijdens onze interacties met de kinderen. Hierdoor kunnen kinderen hun aandacht richten op hun omgeving en zijn zij vrij om nieuwe indrukken en vaardigheden op te doen en te leren van wat zij ervaren.

Daarnaast zorgen we er altijd voor dat de kinderen op de groep gezien en gehoord worden door een andere volwassene. Dit verwijst ook wel naar het 'vierogenprincipe'. Dit principe betekent bij JongLeren dat er altijd meer ogen en oren zijn op de groep. In principe streven we ernaar dat op elke groep (16 kinderen) twee pedagogisch opgeleide medewerkers staan. Als dit niet lukt door ziekte of personeelstekorten dan halveren we de groep en is er naast een pedagogisch medewerker een stagiair aanwezig. Op een hele groep springt een pedagogisch coach bij.

2.1.2 Vaste groepsindeling en dagindeling

Op de peuterleerplek is een vaste groepsindeling, zodat kinderen een band kunnen opbouwen met andere kinderen. In de contacten met andere kinderen is een vrije keuze van spel, naast aangeboden en begeleid spel, belangrijk. Samen spelen is een onderdeel van het programma, maar als een kind dit nog niet wil hoeft het niet. De vaste groepsindeling is erg belangrijk voor het gevoel van veiligheid en herkenbaarheid van de kinderen. Daarom houden we vast aan dezelfde combinaties van dagdelen per peuterleerplek. Op deze manier leren de kinderen van de groep elkaar goed kennen.

Er is in de groep een vaste dagindeling. Doordat de kinderen weten wat ze kunnen verwachten krijgen ze een vertrouwd gevoel. Het gebruik van dagritme kaarten levert hier een bijdrage aan. De pedagogisch medewerkers zorgen ervoor dat de overgang van de ene naar de andere activiteit duidelijk is voor alle kinderen. (zie afbeelding)

2.1.3 Aansluiten bij eigenheid kind

Ieder mens is een uniek persoon met eigen talenten, interesses, temperament en (culturele) achtergrond. Door te spelen en te onderzoeken, in interactie met andere kinderen en volwassenen, verwerven jonge kinderen nieuwe inzichten en vaardigheden. Hierdoor leren zij zichzelf en de wereld om zich heen steeds beter kennen en begrijpen. De eigenheid van de peuter is vooral te herkennen aan de nieuwsgierigheid en verwondering die hij/zij laat zien in spontane activiteiten en fantasiespel. Wij willen deze eigenheid van kinderen zien, waarderen, stimuleren en hen ondersteunen zodat zij hun eigen plek in de groep kunnen innemen.

2.2 Persoonlijke competentie bevorderen

2.2.1 Systematisch volgen van de kindontwikkeling/ Kindvolgsysteem

Bij Jongleren wordt ieder kind gevolgd in zijn/haar ontwikkeling door het doen van observaties en registraties. Bij de meeste peuterleerplekken maken we gebruik van het kindvolgsysteem KIJK!. De mentor van de peuter bespreekt aan de hand van deze observaties één tot twee keer per jaar deze ontwikkeling met de ouders. Vanuit de analyse van dit kindvolgsysteem zien we wat een kind of bepaalde groep kinderen nodig heeft.

2.2.2 Programma's voor voorschoolse educatie

We werken met erkende programma's voor de voorschoolse educatie, bijvoorbeeld Uk en Puk, Piramide of Speelplezier. Pedagogisch medewerkers zijn gecertificeerd in het gebruik van deze methoden. Deze programma's worden als bron gebruikt om binnen de themaplannen te kunnen anticiperen op wat kinderen vragen en nodig hebben. Dit wordt bepaald door analyse en observaties (KIJK!) van de kinderen naar hun mogelijkheden en interesses, rekening houdend met de ontwikkelingsgebieden die het team wil stimuleren. Op deze wijze ontstaat er een betekenisvol aanbod, dat dichtbij de betrokkenheid van de kinderen ligt. Dit aanbod kan per groep en per locatie verschillen.

2.2.3 Themaplanning

In de themaplannen zijn activiteiten uitgewerkt die het kind op verschillende persoonlijke competenties stimuleren:

- Ontdekken en onderzoeken
- Fantasie- en rollenspel
- Tellen en meten
- Bewegen en dansen
- Zingen en muziek
- Creativiteit
- Leren samenspelen
- Opdrachtjes maken

De activiteiten worden bepaald door de geanalyseerde individuele observaties vanuit KIJK! en aangevuld met onze observaties van de groep. Het is van belang om in dit aanbod de kinderen ruimte te geven om te spelen en zelf dingen te ontdekken. Op deze manier nemen de kinderen op eigen wijze hun verantwoordelijkheid. Bijvoorbeeld door ze te laten helpen met het pakken van materialen en het hebben van vaste routines. Essentieel hierbij is het verwoorden en bespreken van hun handelingen, zodat zij ervaren hoe belangrijk het is om 'zelf' verantwoordelijk te zijn. Ze voelen zich 'groot'.

2.3 Het bevorderen van de sociale competentie

2.3.1 Naast elkaar en met elkaar

Op de peuterleerplek zijn kinderen onderdeel van een groep en hebben zij te maken met sociale omgang met andere kinderen en pedagogisch medewerkers. Kinderen kunnen daarom belangrijke sociale competenties leren zoals samen spelen, hulp vragen en ontvangen of rekening houden met een ander kind. Het kind voelt zich verbonden met de groep doordat er vertrouwde pedagogisch medewerkers zijn en bekende leeftijdsgenoten. Er is duidelijkheid op de groep door vaste regels en routines. Vrijwel alle activiteiten op de peuterleerplek bevorderen de sociale omgang. Een kind krijgt het gevoel erbij te horen omdat er een foto op ooghoogte van hem in de groep hangt.

Vaak spelen de jongste kinderen in de groep nog graag alleen. Dan spelen de kinderen wel naast elkaar, maar nog niet met elkaar. Als de kinderen wat ouder worden gaan ze meer met elkaar spelen. Kinderen leren op deze leeftijd aan te voelen wanneer een kind wel samen wil spelen of juiste niet gestoord wil worden in zijn/haar eigen spel. In de loop van de tijd wordt er gezocht naar manieren om dit kind in ieder geval bij gezamenlijke activiteiten te betrekken en vervolgens ook naar manieren om het met een ander kind te laten spelen.

2.3.2 Structuur en routines

We werken met een vast en voorspelbaar dagprogramma. Ook is de ruimte zo ingericht dat kinderen veilig kunnen bewegen en naar hartenlust kunnen spelen en leren: een rijke speelleeromgeving. In het verbeterteam² 'speelrijke leeromgeving' wordt nagedacht over het aantrekkelijk en geordend houden van de speelhoeken zodat deze de ontwikkeling optimaal ondersteunen. In de hoeken is het materiaal zichtbaar en zo neergezet dat kinderen het zelf kunnen pakken. Er is een vaste plek voor al het materiaal zodat kinderen ook weten waar ze het weer kunnen opruimen. Daarnaast zijn er afspraken over materiaal dat de kinderen niet zelf mogen pakken.

2.3.3 Aansluiten bij het tempo van het kind

Onze aanpak is gericht op het stimuleren van de interactie tussen de kinderen onderling. We sluiten aan bij de ontwikkelingsfase van het kind en volgen het kind. Soms speelt de pedagogisch medewerker een bepaalde situatie of gebeurtenis uit het dagelijks leven na, om het daarna met de kinderen uit te spelen (bijvoorbeeld 'samen thee drinken' of 'een brood haal je bij de bakker en daar betaal je voor'). Ze helpen de kinderen hun emoties te delen en te verwoorden. Ze laten zien dat iedereen erbij hoort. Sommige kinderen leren door te observeren; anderen ervaren door mee te doen. Kinderen kunnen op hun eigen niveau bijdragen aan de groep en het spel. Oudere kinderen kunnen jongere kinderen helpen.

2.4 Overdragen van normen en waarden

2.4.1 Oog voor elkaar: er is ruimte voor verschillen

Alle peuterleerplekken liggen in wijken waarin superdiversiteit³ zichtbaar aanwezig is en dat is ook terug te zien (weg: zichtbaar) in onze groepen. We hebben te maken met verschillende culturele groepen en tegelijkertijd worden binnen deze groepen de verschillen in achtergronden, overtuigingen en gewoonten steeds groter, zowel bij kinderen, ouders én medewerkers. Onderdeel uitmaken van

² JongLeren werkt met diverse verbeterteams die bestaan uit pedagogisch coaches en soms een pedagogisch medewerker of oudercoach. Zij werken enkele maanden tot een jaar aan een korte termijn doel; onderzoeken een bepaald thema en werken dit verder uit. Voorbeelden van verbeterteams zijn: passende peuteropvang, rijke speelleeromgeving, gezonde traktatie.

³ <https://www.diversiteitspraktijk.be/artikels/wat-is-superdiversiteit>

een superdiverse peutergroep biedt mogelijkheden om kinderen zo goed mogelijk voor te bereiden op deelname aan de samenleving en is hierbij een start om de eigen plek te vinden. Om kinderen dit te laten beleven en ervaren, bieden we een rijk en gevarieerd aanbod en mogelijkheid tot eindeloos oefenen. Dit houdt in dat we aandacht besteden aan de verschillende culturele tradities en feestdagen. In de omgang met kinderen en ouders nemen we een positieve en open houding aan. We erkennen elkaars verschillen en hebben oog voor elkaar. En gaan er van uit dat iedereen mee wil doen in de samenleving.

2.4.2 Niet praten over kinderen maar met de ouders en hun kinderen

Het overdragen van waarden en normen gaat over de manier waarop wij met elkaar om willen gaan. Kinderen ervaren op de peuterleerplek dat waarden en normen thuis en op de peuterleerplek van elkaar kunnen verschillen. Wij vinden het belangrijk om hierover informatie uit te wisselen met ouders en onderlinge verwachtingen uit te spreken. Dat kinderen plezier met elkaar kunnen hebben op de groep is bijvoorbeeld een norm. Dit laten de pedagogisch medewerkers zien door met ouders en kinderen respectvol en vriendelijk om te gaan. Het groeten bij het komen en weggaan is een andere norm. Omdat de kinderen onderdeel zijn van de groep leren zij omgangsvormen, die de sfeer op de groep ten goede komen. Zo laten we peuters ontdekken dat ze een eigen wil hebben; dat dit soms betekent dat je onenigheid kan hebben met iemand anders; en dat er manieren zijn om hierover te praten. Maar ook leren peuters om op hun beurt te wachten of iets te delen met anderen. Een waarde op de peuterleerplek is ook gezondheid. Normen die daarbij horen zijn: handen wassen na toiletbezoek, gezond eten en drinken.

We communiceren helder over de regels, afspraken en omgangsvormen die gelden, zowel naar de ouders als naar de kinderen. We helpen de kinderen bij het leren van deze regels, door ze voor te doen tijdens het spel en te herhalen.

De pedagogisch medewerkers weten dat zij een voorbeeldfunctie hebben, zowel naar de kinderen als naar de ouders en gedragen zich hiernaar. Er wordt bijvoorbeeld niet over de kinderen gesproken maar met de kinderen. De pedagogisch medewerkers spreken elkaar aan op hun voorbeeldfunctie. Afspraken die we met elkaar maken, worden serieus genomen, en zowel naar ouders als collega's onderling gecommuniceerd. Zo verwachten wij dat ouders hun kind op tijd brengen s'morgens zodat de activiteit niet wordt verstoord en de kinderen rustig kunnen opstarten.

3. Onze peuterleerplekken

3.1 De peuterleerplek

Jongleren heeft ongeveer 50 peuterleerplekken in Den Haag. Zij bevinden zich allemaal in – of nabij schoolgebouwen. Een peuterleerplek bestaat uit twaalf tot maximaal zestien peuters in de leeftijd van 2,5 tot 4 jaar.

Op de peuterleerplek gaan we in onze werkwijze uit van de vier pedagogische basisdoelen (zoals besproken in hoofdstuk 2). Spel is hierbij het uitgangspunt omdat jonge kinderen leren door te experimenteren. Zij krijgen zo de ruimte om onder begeleiding dingen uit te proberen en zelf te ontdekken.

De samenstelling van de groep kinderen is vaak een afspiegeling van de bewoners in de wijk, zoals hoogte van opleiding en culturele achtergrond. We streven, als dat mogelijk is in de wijk, naar zoveel mogelijk gemengde groepen. Gemengde groepen vormen een meer optimale situatie voor kansengelijkheid. De peuterleerplek ontvangt peuters met een risico op een achterstand in hun (taal)ontwikkeling. Zij komen 16 uur per week in 4 of 5 dagdelen. De andere kinderen kunnen 2 dagdelen per week komen spelen.

3.2 Doorgaande lijn: naar groep 1 van de basisschool en soms de buitenschoolse opvang

Elke peuterleerplek werkt nauw samen met een basisschool. Als koppel werken peuterleerplek en basisschool samen aan Voor – en Vroegschoolse Educatie (VVE). Dit betekent dat er afstemming is over het aanbod voor de kinderen en de manier waarop de ontwikkeling van het kind wordt gevolgd. Als een peuter 3,5 jaar is werken we samen met de ouders en de intern begeleider van de basisschool toe naar een goede overdracht. Op deze manier is er een doorgaande lijn in de ontwikkeling van het kind op de basisschool.

Soms gaat het kind ook naar de buitenschoolse opvang (BSO) die verbonden is aan de basisschool. Als dit het geval is, vindt er ook een passende overdracht met de BSO medewerker(s) plaats.

3.3 Samenstelling op de groep

Op elke peuterleerplek zijn er vaste en daarmee vertrouwde pedagogisch medewerkers die de kinderen begeleiden. Per keer zijn er op een groep meer dan acht kinderen altijd twee pedagogisch medewerkers aanwezig. Bij ziekte of afwezigheid zetten wij zoveel mogelijk een vaste invaller in. Zij zijn bekend met de visie en de werkwijze van JongLeren. De invallers hebben net als de vaste medewerkers een passende beroepskwalificatie voor het werken met kinderen, beschikken over een VOG (Verklaring Omtrent Gedrag) en staan ingeschreven bij het LRK (Landelijk Register Kinderopvang).

3.4 Spelinloop

Alle peuterleerplekken bieden een vorm van spelinloop waarbij ouders kort met hun kind kunnen spelen. De manier waarop de spelinloop wordt georganiseerd staat in het locatieplan⁴. De spelinloop heeft als doel ouders kennis te laten maken met de peuterleerplek en de pedagogisch medewerkers. Tegelijkertijd zien ze hoe hun kind speelt en zich ontwikkelt.

3.5 Wenperiode

De wenperiode is de eerste kennismaking voor ouders en kinderen met de peuterleerplek. Het kan wel zijn dat kinderen hebben deelgenomen aan de ouder-kind activiteiten van JongSamen (zie ook paragraaf 4.3). Dan zijn ze al bekend met JongLeren. In de meeste gevallen moeten ouder(s) echter voor de eerste keer hun kind loslaten. Het is dus heel belangrijk dat het proces zo goed mogelijk verloopt. Tijdens de wenperiode wordt de basis gelegd voor wederzijds begrip en vertrouwen tussen ouders, het kind en de pedagogisch medewerker. De pedagogisch medewerker heeft een belangrijke rol bij het laten wennen van de ouders en het kind aan de peuterleerplek. Zij biedt emotionele ondersteuning, ziet en hoort een kind en ouder en begeleidt hen in het wennen.

Het wenproces bij JongLeren ziet er als volgt uit:

➤ *Eerste kennismaking*

Voordat het kind echt komt spelen op de groep, is er een kennismakingsgesprek. Dit kan een informeel gesprek zijn om samen te kijken of de peuterleerplek de juiste plek is voor het kind. Soms zijn kind en ouder al bekend, omdat zij hebben meegedaan aan JongSamen.

Als besloten wordt het kind te plaatsen, dan kan het met de ouder(s) alvast een keer komen kijken aan het begin van een dagdeel.

Soms is in deze fase al duidelijk dat de peuterleerplek niet de juiste plek is voor het kind. Bijvoorbeeld als het kind nog moet wennen aan het spelen in een groep en veel individuele begeleiding nodig heeft. Samen met de ouder(s) wordt gekeken of er een andere geschikte plek is.

⁴ Elke peuterleerplek heeft een locatieplan waarin de belangrijkste pedagogische randvoorwaarden (genoemd in het pedagogisch – en ouderbeleid) uitgewerkt zijn.

➤ *Plaatsingsgesprek*

De pedagogisch medewerker van de groep heeft samen met de ouder(s) een plaatsingsgesprek. In dit gesprek vertellen de ouders over hun kind, en vertelt de pedagogisch medewerker over het reilen en zeilen op de peuterleerplek.

➤ *Wenperiode (8 weken)*

De wenperiode duurt maximaal acht weken en dan vindt er een evaluatiegesprek plaats tussen ouder(s) en pedagogisch medewerker.

De eerste dag dat het kind komt spelen, komt hij/zij in de meeste gevallen een uur. Een ouder kan dit uur op de groep blijven.

De eerste week is er iedere dag even contact tussen ouder en de pedagogisch medewerker bij het halen. De pedagogisch medewerker vertelt iets over wat het kind heeft gedaan aan de ouder of laat een filmpje zien van het kind op de groep. Er is ruimte en aandacht voor vragen en emoties van de ouders. Als de pedagogisch medewerker of ouder(s) eerder dan de 8 weken een evaluatiemoment wil, dan wordt er eerder een gesprek ingepland. Om deze reden neemt de pedagogisch medewerker altijd na vier weken ook even contact op met de ouder(s). Zo monitoren wij of het kind op zijn plek is op de peuterleerplek.

Uiteindelijk vindt er na 8 weken altijd een evaluatiegesprek plaats. In dit gesprek wordt met de ouders de ontwikkeling van hun kind op basis van de uitgevoerde observaties besproken. Er is ruimte om wat dieper in te gaan op de thuissituatie en mogelijke andere bespreekpunten. Wanneer zowel de pedagogisch medewerker en ouders denken dat het nodig is kan de wenperiode eventueel verlengd worden (zie hoofdstuk 6; specifieke begeleiding).

3.6 Mentor

Alle peuters hebben één pedagogisch medewerker die extra verantwoordelijk is, natuurlijk in nauwe samenwerking met haar collega's, zodat de peuter zich thuis gaat voelen op de peuterleerplek. Dit is de mentor. Deze mentor kent het kind het beste en is degene die de ontwikkeling van het kind bijhoudt en met de ouders bespreekt. De ouders maken kennis met de mentor in het kennismakingsgesprek.

De mentor legt de ontwikkeling van de peuter vast en verzorgt de gesprekken hierover met de ouders. Er is een gesprek aan het einde van de wenperiode en daarna elk half jaar. Indien er zorgen zijn of vragen over een peuter, dan neemt de mentor zelf contact op met de ouders om dit te bespreken. Ook kunnen ouders altijd zelf contact opnemen als ze vragen hebben.

3.7 Gezonde leefstijl op de peuterleerplek

Bij Jongleren beseffen we ons dat kinderen wanneer ze gezond opgroeien, meer kans hebben op een goede gezondheid later in hun leven. Daar dragen wij graag aan bij. Op de peuterleerplekken besteden we voldoende aandacht aan bewegen en gezonde voeding. Ook zijn een aantal medewerkers opgeleid tot coach Gezonde Kinderopvang en met hun expertise wil JongLeren ernaar streven om 'gezonde leefstijl' een vanzelfsprekend onderdeel te maken van onze werkwijze.

Op de peuterleerplekken is er op verschillende manieren al aandacht voor dit thema. Hoe dit er uit ziet staat in het locatieplan. Zo worden elke week gerichte beweegactiviteiten voor de kinderen georganiseerd. Bewegen is belangrijk voor de ontwikkeling van peuters; zowel voor hun taal als voor hun sociale en lichamelijke ontwikkeling. De kinderen spelen elke dag buiten. Daarnaast zijn er eet-

en drinkafspraken. Tijdens de dagelijkse eet- en drinkmomenten gebruiken we gezonde voeding. We eten groente en fruit dat de kinderen van huis mee krijgen en schenken water of thee zonder suiker.⁵ We vieren regelmatig een feestje, zoals verjaardagen, de geboorte van een broertje of zusje, een seizoensfeest, traditionele feestdagen of een afscheid. Een traktatie zorgt voor extra feestelijkheid en zowel kinderen als de leiding zijn er dol op. We streven ernaar om kinderen ook op dit soort momenten te laten zien dat lekker ook gezond kan zijn.

3.8 Buiten spelen

Elke peuterleerplek beschikt over een buitenspeelruimte die voldoet aan de wettelijke eisen. Soms wordt deze ruimte gedeeld met een school en maken we afspraken over de speeltijden. De kinderen spelen minimal een kwart van de tijd buiten. Buiten spelen vinden ze leuk, omdat ze te maken krijgen met nieuwe, uitdagende dingen. Het zet kinderen aan om hun motoriek te ontwikkelen; ze kunnen op een veilige en speelse manier bewegen, soms klimmen en evenwicht houden.

De peuterleerplek organiseert ook regelmatig uitstapjes, bijvoorbeeld samenhangend met het thema dat aan de orde is. Bijvoorbeeld een bezoek aan de kinderboerderij, de speeltuin, de bibliotheek of een herfstwandeling. We vragen ouders soms mee, om te begeleiden. Pedagogisch medewerkers hebben altijd de telefoonnummers van ouders bij zich, zodat zij kunnen bellen in het geval er iets gebeurt.

3.9 Kunst en cultuur aanbod

JongLeren investeert al enkele jaren in kunst & cultuur aanbod voor peuters. Dit doen we in samenwerking met culturele instellingen in de buurt. Een voorbeeld is het project JongBeginnen in Laak. Cultuur stimuleert, prikkelt, maakt nieuwsgierig, daagt uit en leert kinderen allerlei vaardigheden (taal, spel, samenspel). Hiermee sluiten we aan op de doelstelling van de gemeente Den Haag om te investeren in cultuuronderwijs zodat kinderen vroeg in aanraking met kunst en cultuur komen, en hun talenten en vaardigheden kunnen ontdekken en ontwikkelen.⁶ Vanaf 2022 is er ook meer gerichte aandacht vanuit de gemeente voor de voorschoolse educatie en dus het jonge kind. Het is onze wens om op elke peuterleerplek kunst en cultuur activiteiten aan te bieden.

4. Samen met ouders

4.1 Werken aan partnerschap

Ouders zijn doorgaans de belangrijkste opvoeders van hun kinderen en hebben daarmee vanzelfsprekend een grote invloed op de ontwikkeling van hun kind. Als ouders weten wat hun kind(eren) meemaken en leren op de peuterleerplek en wat zij daarnaast zelf kunnen doen om dit thuis te ondersteunen, bevordert dit de ontwikkeling van hun kind. Zo zijn de pedagogisch medewerkers en ouders partners in de opvoeding van het kind. In dit partnerschap is wederzijds vertrouwen en een open communicatie leidend. Naar elkaar luisteren en open staan voor elkaars gedachte of mening, vinden ouders belangrijk, blijkt ook uit de ouder-enquête van 2021⁷.

Streven naar partnerschap betekent dat medewerkers en ouders zich inzetten voor wederzijdse betrokkenheid. Wij gaan uit van de eigen kracht van ouders. Ouders zijn primair verantwoordelijk voor de opvoeding van hun kinderen en wij erkennen die ervaringsdeskundigheid en doen er ons voordeel mee. Dit zorgt voor verbinding en onderling begrip.

⁵ Voor voeding en bewegen laten we ons inspireren door het [voedingscentrum](#) en [kenniscentrum sport & bewegen](#)

⁶ Beleidskader Kunst en Cultuur 2021-202, Den Haag

⁷ JongLeren houdt jaarlijks een ouderenquête om zo de tevredenheid van de klant te meten.

JongLeren heeft de laatste jaren veel geïnvesteerd in het partnerschap met ouders. Naast de mentor voor iedere peuter (die als vaste gesprekspartner fungeert voor de ouders) werkt JongLeren sinds 2022 ook met oudercoaches. Daarnaast zijn we het nieuwe product 'Jong Samen' gestart, waarbij ouders samen met hun kind al vanaf 2 jaar deelnemen aan activiteiten (paragraaf 4.3). Verder hebben we als doel gesteld alle medewerkers te trainen in 'beroepshouding ouderbetrokkenheid', zodat communicatie en gesprekken met ouders met meer zelfvertrouwen gevoerd worden.

4.2 Oudercoach

Elke peuterleerplek beschikt sinds 2022 naast de pedagogisch coach, ook over een oudercoach. De oudercoach neemt alle activiteiten op zich die gericht zijn op ouders. Zo wordt er meer samenhang gecreëerd en wordt deze medewerker een herkenbaar en makkelijk te benaderen persoon voor ouders. Dit levert een bijdrage aan het opbouwen van een goede relatie tussen professionals en ouders en kunnen we duurzaam investeren in het partnerschap met ouders.

De oudercoach heeft de volgende taken:

- Ondersteuningsconsulent: hulp bij inschrijving en de benodigde formulieren voor plaatsing;
- Uitvoering geven aan de ouder-kindgroep Jong Samen, ouderbijeenkomsten VVE Thuis, thema- en informatiebijeenkomsten;
- Meedenken met de opzet van de Spelinloop;
- Betrokken zijn bij de samenwerking met school en uitvoering van de doorgaande lijn.

De "doorgaande lijn" met de basisschool betekent dat in het aanbod voor kind en ouders een naadloze overgang is van peuterleerplek naar basisschool. Bijvoorbeeld: samen bieden de Peuterleerplek en de Basisschool ouderbijeenkomsten aan. Dat kan VVE Thuis zijn, dat doorloopt van peuters naar de kleutergroepen. Maar het kan ook een bijeenkomst zijn over een thema, dat is opengesteld voor alle ouders. Er wordt ook gestreefd naar een doorgaande lijn in de methode waarmee de professionals van de peuterleerplek en de basisschool werken. Om dat te bereiken volgen zij regelmatig een gezamenlijke scholing.

4.3 Jong Samen

Jong Samen is een ouder-kindgroep die gericht is op het versterken van competenties van ouders, zodat zij zo optimaal mogelijk kunnen bijdragen aan de ontwikkelingskansen van hun kind. Ouders komen een keer per week in een groep samen met hun kind van 2-2,5 jaar onder begeleiding van de oudercoach. Terwijl ouders met hun kind spelen, leren ze onderling van elkaar en delen ervaringen. Ouders doen kennis op over de ontwikkelingsfase waarin hun kind zit. Hierbij wordt ook ingegaan op (opvoedings-)vragen die ouders hebben. De kinderen wennen aan het spelen in een groep. Op deze manier bereiden ouders en kind zich al voor op de peuterleerplek en heeft JongLeren het eerste contact gelegd met de ouder(s). De oudercoach werkt al in een vroeg stadium aan het partnerschap met ouders. Het kind zal vanzelfsprekend doorstromen naar de Peuterleerplek (toeleiding).

4.4 VVE Thuis

Bij JongLeren stimuleren we ouders om ook thuis activiteiten met hun kind te doen die de ontwikkeling bevorderen. VVE Thuis bestaat uit ouderbijeenkomsten die direct aansluiten bij de thema's op de groep. De bijeenkomsten worden begeleid door de oudercoach, die gecertificeerd is om deze methode te geven. Ouders krijgen een leuk boekje met activiteiten voor thuis en praktische tips over hoe ze hun kind kunnen stimuleren. Het kind zal het thema van de groep herkennen wanneer het thuis activiteiten doet met de ouders. De verwachting is dat ouders zich meer betrokken gaan voelen bij de manier van spelen op de groep. Als ook thuis activiteiten plaatsvinden is het effect

op de ontwikkeling van het kind vele malen groter. De methode VVE Thuis⁸ beschikt over materialen in verschillende talen: themaboekjes met activiteiten, voorleesboekjes, een spelbord, etc. Ouders krijgen uitgebreid uitleg bij de materialen. Ouders doen kennis op over de ontwikkelingsfase van hun kind en kunnen met elkaar opvoedervaringen uitwisselen. Doordat ouders elkaar ontmoeten in een gezellige, ontspannen omgeving, kan dit hun sociale netwerk versterken.

4.5 Digitaal aanbod

Een digitaal aanbod voor ouders mag niet ontbreken. JongLeren biedt hierin de volgende mogelijkheden:

- *Digitale thuisactiviteiten voor ouders via het ouderportaal Jaamo*

Ter vervanging van ouderbijeenkomsten ontvangen ouders in bijzondere omstandigheden (bijvoorbeeld de Coronacrisis) digitale thuisactiviteiten via het ouderportaal Jaamo. Deze worden kort en helder beschreven volgens een vaststaand format, ondersteund door afbeeldingen.

- *Bereslim*

De methode VVE Thuis heeft ook een digitale aanvulling gekregen. Deze heet Bereslim, waarbij gewerkt wordt met digitale leesboekjes. Erg geschikt voor ouders die de Nederlandse taal (nog) niet beheersen.

- *Digitale bijeenkomsten met ouders*

Een mogelijkheid waar een aantal pedagogisch coaches en oudercoaches al ervaring mee heeft opgedaan. De resultaten zijn positief. Er doen voldoende ouders mee, praten binnen het Teams-programma blijkt geen probleem. Ouders vinden het leuk om mee te doen.

- *De jaarlijkse Ouderenquête*

De digitale Ouderenquête wordt ieder jaar in het najaar verstuurd aan alle ouders. De enquête meet de tevredenheid van ouders over JongLeren. Er zijn altijd een aantal standaard vragen, om door de jaren heen een trend af te kunnen lezen. Er werd goed deelgenomen aan de ouderenquête: in 2020 hebben 389 ouders meegedaan en in 2021 waren dat er 344.

5. Ontwikkelingsgericht aanbod

5.1 Ontwikkelingsgericht aanbod

Bij JongLeren werken we continu aan een ontwikkelingsgericht aanbod voor de peuters. Een ontwikkelingsgericht aanbod houdt in: het creëren van een kwalitatief hoogwaardige begeleiding, activiteiten en speelleeromgeving waar spelen en experimenteren met vallen en opstaan centraal staan. Op deze wijze stimuleren we de drang van het kind om de wereld om zich heen steeds beter en zelfstandiger en met vertrouwen in het eigen kunnen te leren kennen en begrijpen. Daarbij gaan we er vanuit dat kinderen het meeste leren in contact met andere kinderen, volwassenen en de omgeving. Zowel verbaal als non-verbaal. Op alle peuterleerplekken streven we naar verdieping van het spel, zodat er verschillende ontwikkelingselementen aan bod komen. De VE programma's die wij gebruiken zijn ook gebaseerd op het uitgangspunt van Ontwikkelingsgericht werken. (zie ook paragraaf 5.4)

Een goede begeleiding van het kind bereiken we door sensitief en responsief op het kind te reageren. Dit betekent dat we gevoelig zijn voor signalen van de kinderen, deze herkennen en weten te interpreteren (kijken, luisteren, begrijpen vanuit welke emotie het gedrag wordt aangestuurd). En dat we hier adequaat op willen handelen; een reactie geven waaruit blijkt dat we de intenties van het kind begrijpen. Daar is inlevingsvermogen voor nodig en het vermogen om aan te sluiten bij de behoefte van het kind in een veilige relatie met de pedagogisch medewerker. Het inlevings- en

⁸ VVE thuis is een methode die is opgenomen in de Databank Effectieve jeugdinterventies van het NJi (Nederlands Jeugdinstituut).

aansluitingsvermogen is voor een groot deel afhankelijk van hoe de begeleider bewust is van de eigen emoties en handelen en hoe dit op een jong kind overkomt. Een jong kind heeft een volwassene nodig om zichzelf te reguleren, dat heet co-regulatie. Niet alleen interactievaardigheden van de pedagogisch medewerkers zijn daarbij belangrijk, maar ook de non-verbale communicatie (houding, blik, stressregulatie). Voor een peuter is het van belang dat de pedagogisch medewerkers in staat zijn om kalm en adequaat te kunnen handelen als zich spannende of nieuwe situaties voordoen, op de groep of bij een peuter.

Bij het ontwikkelingsgericht aanbod kiezen we zorgvuldig de materialen uit. Daarbij zijn er verschillende mogelijkheden: open materiaal, echte materialen, sensopathisch, creatief en cognitief materiaal en (veilig) materiaal waar kinderen zelfstandig mee kunnen spelen.

5.2 Rijke speelleeromgeving

Bij het ontwikkelingsgericht aanbod past een rijke speel leeromgeving waarin de kinderen spelenderwijs ontwikkelen. Door middel van spel leren peuters de wereld om hen heen te begrijpen en hun ervaringen te verwerken. Een uitdagende speel-leeromgeving brengt een thema tot leven, stimuleert tot spel, brengt plezier en daagt kinderen uit om op onderzoek te gaan. De binnenruimte van elke peuterplek is ingedeeld in verschillende uitdagende hoeken waarin het thema van het VE programma waar mee gewerkt wordt, is terug te vinden. Het spelmateriaal in de hoeken staat op ooghoogte waardoor de kinderen het materiaal zelf kunnen pakken en hun zelfstandigheid wordt gestimuleerd. Binnen de rijke speelleeromgeving maken wij gebruik van zoveel mogelijk echte en duurzame materialen waarmee geëxperimenteerd kan worden. 'Echte materialen' zijn natuurlijk en herbruikbaar bijvoorbeeld potten en pannen, lege verpakkingen, oude kleding, receptenboeken etc. Ander materiaal dat we gebruiken is zand, water, rijst, boomschijven etc. Kinderen leren op deze manier dat materiaal uit het dagelijks leven ook waarde heeft en hoe je daar vervolgens (spelenderwijs en voorzichtig) mee omgaat. Ook in de buitenruimte wordt aandacht besteed aan de verschillende ontwikkelingsgebieden en spelmogelijkheden, rekening houdend met het thema.

5.3 Ondersteunen bij de ontwikkeling – betekent oog voor elkaar

JongLeren wil peuters een zo goed mogelijke start geven in het basisonderwijs. Wij bieden kinderen in groepsverband optimale mogelijkheden om in hun eigen tempo, al spelend, eigen kwaliteiten te ontwikkelen. Kinderen in de leeftijd 2,5 tot 4 jaar ontwikkelen zich namelijk heel verschillend.

Het bieden van een veilige basis, waarin we kinderen ontspanning en troost kunnen bieden is van essentieel belang. Vanuit deze basis doen kinderen succeservaringen op en durven spannende dingen aan te gaan. Het creëren van een goede wenperiode in de eerste twee maanden is een belangrijk onderdeel om veiligheid en vertrouwen te stimuleren (zie ook paragraaf 3.5).

Om de ontwikkeling van een kind te volgen observeren pedagogisch medewerkers een kind in de groep. In dit proces hebben we oog voor de kinderen en voor de ouders. Maar ook als collega's oog voor elkaar. We zien elkaars kwaliteiten en er is ruimte deze verder te ontwikkelen. Ook als iets lastig is, kan dit in het team besproken worden en is er ondersteuning (bijvoorbeeld van de pedagogisch coach). Op deze manier voelen medewerkers zich gesteund in hun werk.

5.4 Vastleggen van de ontwikkeling van het kind

Op de peuterleerplekken wordt de ontwikkeling van de peuters geregistreerd. In de meeste gevallen maken we hierbij gebruik van het kindvolgsysteem KIJK!. In dit systeem wordt, in overleg met de basisschool, de focus op een aantal ontwikkelingslijnen gelegd (zie kader). Op deze manier volgt JongLeren de peuters in hun ontwikkeling. Pedagogisch medewerkers observeren een kind en de

groep; zij analyseren wat ze zien; leggen dit periodiek vast; en ontwikkelen op basis hiervan passend aanbod. Er worden doelen geformuleerd op basis van het advies van de SLO ⁹.

Ontwikkeling	Bijbehorende KIJK-lijnen
✓ Sociaal – emotionele ontwikkeling (Betrokkenheid)	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Omgaan met zichzelf ✓ Omgaan met anderen ✓ Zelfredzaamheid ✓ Spelontwikkeling
✓ Taalontwikkeling	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Spraak- en taalontwikkeling ✓ Ontluikende geletterdheid ¹⁰
✓ Rekenontwikkeling	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ontluikende gecijferdheid ✓ Cognitieve ontwikkeling
✓ Motorisch ontwikkeling	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Grote motoriek ✓ Kleine motoriek ✓ Tekenontwikkeling

5.5 Werken met een VE programma

Om het ontwikkelingsgericht werken te realiseren maken we gebruik van een gepast VE Programma. De programma's zijn geen doel op zichzelf, maar worden gebruikt als inspiratiebronnen voor het uitwerken van de thema's. Het team op de peuterleerplek maakt plannen op basis van hun observaties en de kwaliteiten en mogelijkheden van elk kind. Vervolgens wordt gekeken welke ontwikkelingsgebieden het team wil stimuleren en waar de betrokkenheid van de kinderen ligt. Ook wordt gekeken naar de VE methode waar de samenwerkende basisschool mee werkt. Dit betekent dat het aanbod per locatie en groep verschillend kan zijn.

6. Specifieke begeleiding

6.1 Extra ondersteuning

Bij JongLeren zetten we ons er voor in om aan te sluiten bij het ontwikkelingspotentieel van iedere peuter. We gaan uit van het principe dat ieder kind en ouder gelijke kansen heeft en recht heeft op ontwikkeling. Vanuit dit perspectief zetten we in op de focus dat een peuter zich 'positief ontwikkelt'. Daar zit geen oordeel aan vast in welk tempo, op welke manier of met welk doel. Het gaat er om dat de peuter naar eigen kunnen de volgende stapjes in de ontwikkeling zet, met het vertrouwen dat wanneer de omgeving daar goed op is afgestemd, de volgende (grotere) stap ook zal volgen. JongLeren zet zich in om ook kinderen, met extra ontwikkelingsvragen stimulans en ondersteuning te bieden. Dit doen we, rekening houdend met de behoeften van ouder en kind, de groep en uiteraard de pedagogisch medewerker. Deze balans wordt bij extra ondersteuning voortdurend gecheckt.

Indien een peuter extra ondersteuningsvragen heeft, dan zijn onze pedagogisch medewerkers in staat om dit te signaleren en te observeren. Samen met collega pedagogisch medewerker en pedagogisch coach wordt er in overleg met de ouders een plan van aanpak geformuleerd.

Er kunnen problemen zijn op verschillende ontwikkelingsgebieden, bijvoorbeeld bij de spraak – en

⁹ Stichting Leerdoel Ontwikkeling: [Doelen jonge kind - SLO](#)

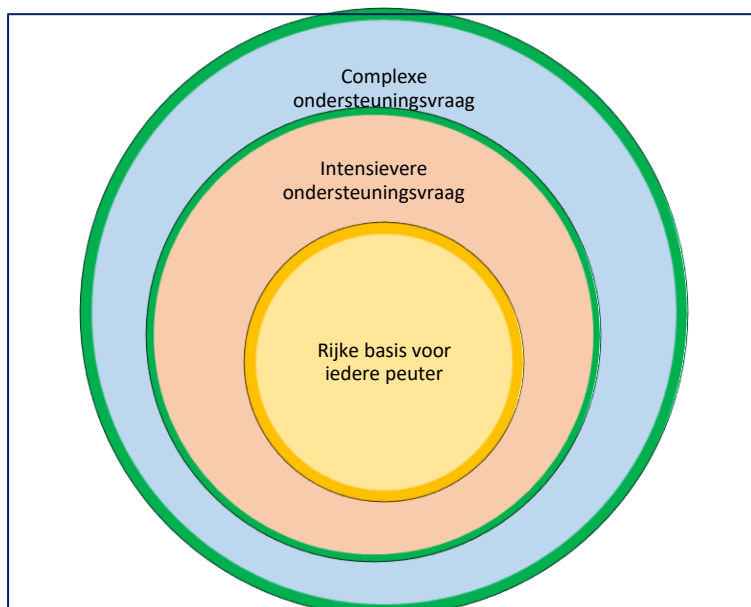
¹⁰ *Ontluikende geletterdheid en gecijferdheid* houdt in dat kinderen middels spel, taal en boeken kennis maken met woorden, letters en cijfers zonder dat zij deze al moeten kennen, maar deze wel gaan herkennen en er ervaringen mee gaan opdoen.

taalontwikkeling of bij de motoriek. Ook problemen in de thuissituatie hebben invloed op de ontwikkeling van het kind. Soms komt het voor dat een peuter zich op meerdere gebieden niet optimaal ontwikkelt en de peuterleerplek niet de juiste omgeving is voor hem/haar. Als de pedagogisch medewerker op basis van observaties ziet dat de peuter zich niet goed kan ontwikkelen, wordt tijdig de weg naar passende ondersteuning ingezet. (zie figuur 1)

Om te bepalen welke ondersteuning er nodig is voor een peuter, stellen we ons altijd de vraag 'hoe kan deze peuter zich in deze situatie naar eigen potentieel optimaal ontwikkelen?' Daarbij bekijken we de situatie vanuit vier perspectieven:

Kindperspectief	Kan deze peuter zich (nog) voldoende positief ontwikkelen in deze situatie?
Groepspectief	Kunnen de andere peuters in de groep zich (nog) voldoende positief ontwikkelen?
Medewerkersperspectief	Kunnen de medewerker(s)/het team het bieden van de (extra) ondersteuning (nog) aan?
Ouderperspectief	Is er wederzijds vertrouwen in het (zorg)proces en/of kunnen ouders nog mee in de stappen in het zorgproces?

De verschillende perspectieven worden steeds geëvalueerd met het team van de locatie en de ouders.

Figuur 1: ondersteuningsstructuur peuterleerplek JongLeren (Zorgstructuur JongLeren, 2022)

Rijke basis

JongLeren heeft een rijke basis(ondersteuning) voor iedere peuter, waarin peuters in een veilige omgeving kunnen ontdekken en leren in het contact met anderen, in het spelen met materialen en het leren meekomen in groepsprocessen. Er is een rijke speelleeromgeving om (vrij) in te spelen, gecombineerd met een uitdagend (voorschoolse educatie) aanbod.

Intensievere ondersteuningsvraag

De peuter vraagt om meer individuele ondersteuning dan bij het basisaanbod. Het gaat om intensievere ondersteuning die geboden kan worden door de pedagogisch medewerker en inpasbaar is in het groepsaanbod. De ondersteuning is kortdurend, en geeft de peuter voldoende mogelijkheden om zich (weer) positief te ontwikkelen. Ook ondersteuning in de vorm van fysiotherapie of logopedie vallen onder deze categorie 'ondersteuningsvragen'.

De aanpak in deze ondersteuning wordt met de de ouders besproken. Eventueel wordt, met toestemming van de ouders, de Intern Begeleider (Ib'er) van de basisschool erbij betrokken. Iedere peuterleerplek heeft, naast dit zorgproces, afspraken gemaakt met de basisschool hoe dit op de beste manier kan gebeuren. Doelen binnen de lichte ondersteuning zijn om het kind en de ouders zo snel mogelijk in het ritme van de groep op te nemen. Deze aanpak is dus van zeer tijdelijke aard.

In het geval er intensievere ondersteuning nodig is, kan er bij het kind sprake zijn van:

- Een peuter die, na de wenperiode, (nog) niet mee kan komen in de algemene en dagelijkse routine.
- Een peuter, waarbij er tijdelijke individuele begeleiding/zorg nodig is om te kijken hoe het kind zich ontwikkelt binnen de groep en de aangeboden activiteiten.
- Een peuter die erg voorloopt in zijn ontwikkeling, en geobserveerd moet worden om te kijken welk aangepast aanbod er nodig is om het kind uitdaging te geven.

De mentor en de pedagogisch coach bespreken geregeld met de ouders hoe het gaat. De intern begeleider sluit aan waar nodig. Zodra het kind voldoende mee participeert in het groepsaanbod, is er geen sprake meer van lichte ondersteuning.

De situatie verandert als het plan van aanpak steeds aangepast moet worden voor het kind, omdat het anders niet profiteert van onze methode. Of als het kind voortdurend een beroep doet op de individuele aandacht van de pedagogisch medewerker. Dan is er sprake van intensieve ondersteuning.

Complexe ondersteuningsvraag

In deze situatie vraagt de peuter om (zeer) veel extra ondersteuning in het meekomen op de groep, waarbij veelal ook nog niet helemaal duidelijk is welke vorm van ondersteuning nodig is en/of hoe die geboden kan worden op de peuterleerplek. De ondersteuning vraagt (te) veel tijd en/of expertise van de pedagogisch medewerkers.

Bij een complexe ondersteuningsvraag kan sprake zijn van:

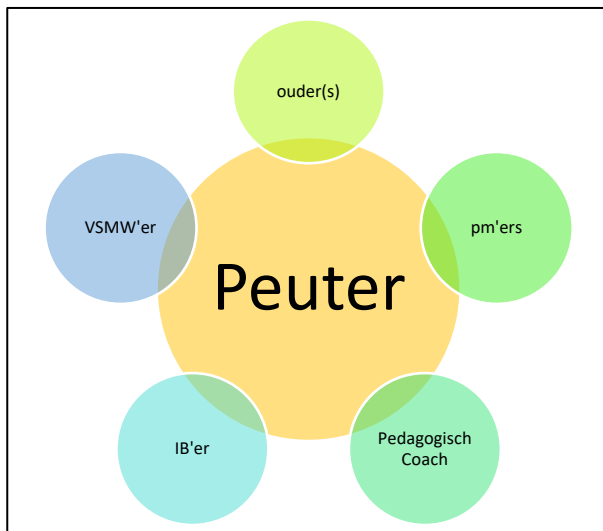
- Een peuter die invloed heeft op het gevoel van veiligheid van andere kinderen.
- Een peuter die nauwelijks betrokkenheid en aandacht heeft voor de activiteiten op de groep.
- Een peuter die onvoldoende tot spel komt
- Een peuter die geen vooruitgang laat zien in de ontwikkeling tussen de observaties en registraties van het kindvolgsysteem KIJK!
- Een peuter die voortdurend de relatie met de pedagogisch medewerker onder druk zet.

Wanneer blijkt dat JongLeren niet (meer) voldoende ondersteuning aan de peuter kan bieden, volgen er enkele acties. De pedagogisch coach, IB'er of schoolmaatschappelijk werker (SMW'er) komt observeren, stemt af met de ouders om uiteindelijk tot een advies te komen. Het doel hierbij is altijd om te onderzoeken op welke wijze het kind kan blijven op de groep, mits er een balans is tussen ouder/kind perspectief, groepspectief en teamperspectief. Dit vormt ook een onderdeel in het adviesgesprek. Het advies vormt de basis van het plan van aanpak.

Op basis van het advies kan geconstateerd worden dat er extra hulp gewenst is. In enkele gevallen kan de Peuterleerplek + een plek zijn waar het kind voor in aanmerking komt. Dit is een peuterleerplek waar extra hulp geboden wordt door Jeugdformaat (zie paragraaf 6.2). Soms is de peuterleerplek niet de juiste plek voor de peuter en is het nodig om de plaatsing stop te zetten. Uiteraard wordt deze keuze altijd eerst besproken met de ouder(s). Indien hiervan sprake is, heeft de manager van de locatie de regie.

6.2 Ondersteuningsteam

JongLeren heeft een zorgstructuur met veel mogelijkheden, waarin de eerste stap wordt gezet vanuit de samenwerking tussen de pedagogisch medewerker en de pedagogisch coach. Zij werken nauw samen als zij zien dat de ontwikkeling van een peuter anders verloopt. Soms wordt de Intern Begeleider (IB'er) van de samenwerkende basisschool ingezet. De voorschoolmaatschappelijk werker (VSMW'er) kan vervolgens ook meedenken in het proces en in de ondersteuning aan ouders. Op deze manier wordt stapsgewijs gewerkt aan de inzet van expertise. We werken met alle partners samen aan het opbouwen van contact en vertrouwen, waardoor we goed kunnen samen werken wanneer iets extra's nodig blijkt te zijn. We werken samen als een team, met ieder zijn eigen rol en expertise. (zie figuur 2)

Figuur 2: Basisondersteuningsteam

6.3 De Peuterleerplek +

Soms blijkt dat die ondersteuning die ein peuter nodig heeft, nicht (meer) voldoende geboden kan werden op die groep van die Peuterleerplek. Als ein peuter bijvoorbeeld extra begeleitung nodig heeft um die schritten von die groepsritme te begriepen, of wanneer ein peuter intensieve begeleitung nodig heeft in zijn of haar gedrag. Jongleren heeft voor diese peuters die Peuterleerplek+ opgezet. In die Peuterleerplek+ sitzen slechts 10 peuters, welke begeleid werden door 2 pedagogisch medewerkers die meer tijd en expertise hebben um die peuters mit een anders verlopende ontwikkeling te begeleiden.

Naar die peuterleerplek+ gaan peuters die:

- veel moeite hebben um mee te komen in die groepsproces
- veel begeleitung nodig hebben in die gedrag
- het lastig vinden um contact te maken mit andere kinderen
- veel moeite hebben mit spelontwikkeling

- moeite hebben met prikkelverwerking

We noemen de Peuterleerplek+ ook wel een observatie- en ontwikkelplek: eerst wordt de ontwikkeling en de ondersteuningsvragen van de peuter goed geobserveerd. Vervolgens krijgt iedere peuter, naast het groepsaanbod, een individueel ontwikkelplan, met eigen doelen, in een eigen tempo. De aandacht gaat naar het aanleren van de basisvaardigheden om goed mee te kunnen komen in een groep.

Op de Peuterleerplek + werken we samen met een school voor Speciaal Basisonderwijs, waardoor we veel kennis en kunde hebben op de in het begeleiden van de kindontwikkeling. Samen met de ouders werken we aan het ontwikkelingsproces van de peuter. Wanneer het nodig is, werken we ook samen met onderwijs- of zorgpartners. Op de Peuterleerplek+ bereiden we de peuter daarmee voor op een overstap naar een passende, vervolgplek, vanaf de leeftijd van 4 jaar.

7. Beroepskrachten

7.1 Samenwerking tussen professionals

Bij JongLeren ondersteunen de verschillende professionals elkaar. Op de peuterleerplek werken we volgens een vaste procedure (observatiemethode en werkwijzen) en iedereen die betrokken is (ook degenen die niet vast op de groep staan) weten welke verwachtingen en middelen we kunnen inzetten. Dat zijn naast de pedagogisch medewerkers, de intern begeleider en schoolmaatschappelijk werker voor het begeleiden en ondersteunen van het groepsproces en de individuele ontwikkeling, de gebiedsmanager voor de inhoudelijke aansturing. In dit hoofdstuk staat een omschrijving van de verschillende functies en verantwoordelijkheden.

7.2 Pedagogisch medewerker

Het team van een peuterleerplek bestaat uit minimaal twee pedagogisch medewerkers. Deze zijn gediplomeerd conform de eisen van de wet kinderopvang en de kwaliteitseisen voorschoolse educatie. Het team is verantwoordelijk voor een groot aantal taken. Een onmisbaar ingrediënt om deze taken goed te verdelen en uit te voeren is de samenwerking binnen een team. De leidinggevende zorgt er met de pedagogisch medewerkers en pedagogisch coaches voor dat deze samenwerking professioneel verloopt.

Om de kwaliteit van de peuterleerplek te waarborgen is het belangrijk dat er een sfeer is van continu leren. Leren van en met elkaar. Er is openheid, er mogen fouten gemaakt worden en medewerkers geven elkaar op een positieve manier feedback. Iedere medewerker heeft minimaal een keer in de twee jaar een reflectie- en ontwikkelgesprek met de leidinggevende.

Het takenpakket van de pedagogisch medewerkers bestaat uit praktische en organisatorische zaken, zoals het inkopen van materiaal, de intake van de kinderen, de veiligheid van de ruimte en het bijwonen van overleggen met de school. Het reilen en zeilen van de groep is een groot onderdeel van hun werk. Daarin voeren zij de gesprekken met ouders, richten de speelleeromgeving in, observeren de kinderen en houden het kindvolgsysteem bij. Daarbij worden zij ondersteund door de pedagogisch coach.

7.3 Pedagogisch coach

Binnen JongLeren vervult de pedagogisch coach/ beleidsmedewerker in één functie twee taken en voldoet aan de wettelijk gestelde opleidingseisen.¹¹ Op de werkvloer en in de documenten hanteren

¹¹ Zie ook bijlage: kerntaken pedagogisch coach/ beleidsmedewerker (op handboek)

we de term 'pedagogisch coach'. De pedagogisch coach houdt zich enerzijds bezig met de ontwikkeling en invoering van het pedagogisch beleid, anderzijds coacht ze pedagogisch medewerkers bij de uitvoering van hun handelen.¹² De mate van inzet kan per peuterleerplek verschillend zijn. Het is mogelijk dat de ene peuterleerplek meer behoefte heeft aan ondersteuning of coaching dan de andere peuterleerplek. De kwaliteit wordt bepaald door de kwaliteitscyclus van ontwikkelingsgericht werken (observeren, registreren, analyseren en passend aanbod bedenken, uitvoeren en evalueren/ bijstellen).

Globaal zijn dit de taken die horen bij de functie van pedagogisch coach - en beleidsmedewerker:

- *Pedagogisch coaching*

Bij JongLeren coacht de pedagogisch coach de pedagogisch medewerker m.b.t de persoonlijke ontwikkeling in het werk. Daarnaast coacht zij o.a. op teamdoelen, interactievaardigheden en signaleren van zorg binnen de VE. Zij zorgt ervoor dat de pedagogisch medewerker meer zelfvertrouwen krijgt en in staat is om te reflecteren op het eigen handelen.

De pedagogisch medewerker wordt gecoacht om tot een ontwikkelingsgericht aanbod te komen, waarbij zowel de aangeboden activiteiten, de speelleeromgeving en de interactievaardigheden van de pedagogisch medewerker aansluiten bij de behoefte en het niveau van het kind.

De coaching van de pedagogisch medewerker vindt zowel op individueel als op teamniveau plaats. En kan op - en buiten de groep plaatsvinden.

- *Pedagogisch beleidsmedewerker*

Bij JongLeren levert de pedagogisch coach een bijdrage aan het ontwikkelen, implementeren en borgen van beleid op het gebied van pedagogisch en educatief handelen, VE methode en kindvolgsysteem. Dit gebeurt o.a. door middel van deelname aan verbeterteams en kenniskringen. Ook heeft de pedagogisch coach een belangrijke taak in het overleg met de basisschool om de doorgaande lijn met het basisonderwijs vorm te geven.

Binnen deze werkzaamheden werken we aan de volgende VVE doelen:

- Stimuleren van de ontwikkeling van het kind, op de gebieden taal, rekenen, motoriek en de sociaal-emotionele ontwikkeling;
- Volgen van de ontwikkeling en afstemmen van het aanbod op die ontwikkeling;
- Betrekken van ouders bij het stimuleren van de ontwikkeling van kinderen;
- Vormgeven van de aansluiting tussen voorschoolse – en vroegschoolse educatie.

7.4 Gebiedsmanager

De gebiedsmanagers richten zich op het verbeteren van de pedagogische dienstverlening, kwaliteit van het werk en de professionele ontwikkeling van de pedagogisch medewerkers. Ze fungeren als spil tussen het (pedagogisch) beleid en de uitvoering in de praktijk. Met als doel het mede verbeteren en bevorderen van de kwaliteit van de werkzaamheden.

7.5 Oudercoach

Bij JongLeren werken we met oudercoaches. Zij zijn verantwoordelijk voor al het aanbod voor ouders. Zij ondersteunen pedagogisch medewerkers en pedagogisch coaches in de omgang met ouders. Zij houden zich onder andere bezig met de coördinatie en uitvoering van Jong Samen en VVE Thuis. (zie verder paragraaf 4.2)

Zie ook bijlage: uren inzet van de pedagogisch coach/ beleidsmedewerker op de peuterleerplek (tokin map)

7.6 Vrijwilligers en stagiaires

JongLeren is een onderdeel van Xtra. Xtra-breed is er een stagebeleid en vrijwilligersbeleid. Zowel voor stagiaires als vrijwilligers geldt dat zij, voordat zij kunnen beginnen op een peuterleerplek, een geldig VOG hebben dat gekoppeld is aan JongLeren.

Taken van stagiaires:

De stagiaire is belast met het ondersteunen van pedagogisch medewerkers door het verrichten van taken op het terrein van de pedagogische zorg voor kinderen van 2,5 – 4 jaar. Het gaat om de volgende taken:

- vanuit een voorschoolmethode peuters methodisch begeleiden en stimuleren bij (spel)activiteiten
- observeren, signaleren en rapporteren betreffende de peuters aan de pedagogisch medewerker
- administratieve werkzaamheden
- bijwonen van het teamoverleg
- uitvoeren activiteiten ouderbetrokkenheid
- verzorgende werkzaamheden ten behoeve van de peuters
- algemene huishoudelijke werkzaamheden
- basiskennis opdoen/verdieping t.a.v. ontwikkelingsgericht werken
- basiskennis opdoen/verdieping t.a.v. de observatiemethode

Begeleiding van stagiaires:

Stagiaires worden begeleid door een werkbegeleider. Er is een inwerkperiode van twee weken en een proeftijd van zes weken. De werkbegeleider begeleidt de stagiaire bij de uitvoering van de praktijkopdrachten. Daarnaast vinden er begeleidingsgesprekken plaats van maximaal een 0,5 uur per week. De stagiaire heeft recht op ruimte en tijd om haar praktijkopdrachten uit te voeren.

Taken van vrijwilligers:

Er wordt bij JongLeren incidenteel gewerkt met vrijwilligers. Een vrijwilliger ondersteunt de pedagogisch medewerkers door het verrichten van taken op het terrein van de zorg voor de peuters. In overleg wordt gekeken op welke manier deze ondersteuning het best kan worden ingezet zodat het zowel voor de vrijwilliger als voor de peuterleerplek een meerwaarde heeft. Het gaat vaak om taken als:

- ondersteuning bij de uitvoering van grote en kleine kringactiviteiten
- ondersteuning bij de creatieve en spelactiviteiten
- verzorgende werkzaamheden ten behoeve van de peuters
- algemene huishoudelijke werkzaamheden

Begeleiding van vrijwilligers:

De persoonlijke en professionele begeleiding van vrijwilligers gebeurt (op locatie) door een begeleider. Iedere vrijwilliger kan dus altijd een beroep doen op een begeleider. Er wordt een contract afgesloten met de vrijwilliger.

7.7 (Klein)kinderen van pedagogisch medewerkers niet op eigen peuterleerplek

Als (klein)kinderen van pedagogisch medewerkers op de eigen peuterleerplek worden geplaatst, betekent dit dat kinderen niet leren om zich vertrouwd en veilig te voelen zonder hun eigen (groot)ouders. Daarnaast is het voor jonge peuters nog niet te begrijpen dat hun (groot)ouders op de peuterleerplek een pedagogisch medewerker is die er moet zijn voor alle kinderen en niet alleen voor

haar (klein)kind. Ook is het in het kader van de professionele werksfeer niet prettig als er (klein)kinderen op de werkvloer zijn tijdens de pauze, werkoverleggen en andere werkzaamheden.

7.8 Scholing en deskundigheid

JongLeren is een lerende organisatie, met medewerkers die denken en handelen vanuit de mindset “een leven lang leren en ontwikkelen”; een organisatie die haar medewerkers in staat stelt de dienstverlening aan te passen aan een voortdurend veranderende omgeving door scholing en ontwikkeling aan te bieden en door eigen initiatieven te stimuleren.¹³ Daarbinnen zijn een aantal trainingen verplicht, zoals de kinder – EHBO en het updaten van het werken met VE-programma's. Ieder VE-koppel, peuterleerplek en basisschool, heeft gezamenlijke scholing. Ook worden er studiedagen georganiseerd voor alle pedagogisch medewerkers en pedagogisch coaches gericht op de kwaliteit van ons werk.

Binnen JongLeren zijn de kennis, talenten en competenties van medewerkers bekend en deze worden gekoppeld aan het behalen van de doelen van JongLeren. Zo krijgen pedagogisch coaches de mogelijkheid hun kennis in te zetten voor de verbeterteams (zie paragraaf 2.3.2) of verzorgen zij intern een deskundigheidstraining (bijvoorbeeld t.b.v. de functie oudercoach).

7.9 Gebruik van de meldcode

Alle sectoren waar professioneel met kinderen wordt gewerkt, zijn sinds 2013 verplicht om een Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling te hanteren en het gebruik ervan te bevorderen. De vijf stappen van de meldcode geven aan welke stappen binnen JongLeren worden genomen bij signalen dat er thuis problemen spelen waardoor de veiligheid van het kind in het geding kan komen of al is. Het doel van de Meldcode is dat er sneller en adequater wordt gehandeld. Alle pedagogisch medewerkers zijn op de hoogte van deze meldcode, werken er mee en zijn er in geschoold. JongLeren heeft tien aandachtsfunctionarissen aangesteld. Deze aandachtsfunctionarissen krijgen scholing in het werken met de meldcode en hoe zij hierin ouders, kinderen en medewerkers kunnen begeleiden.

8. Samenwerking

8.1 Met ouders

Een goede samenwerking met ouders vinden wij belangrijk omdat zij onze partners zijn. We hebben een gemeenschappelijk doel: een optimale ontwikkeling van het kind, rekening houdend met de potenties en behoeften van het kind. Samenwerking en afstemming met de ouders is niet alleen van groot belang voor de ontwikkeling van het kind, maar ook voor de kwaliteit van ons werk en de opvoeding. Wij zijn ons ervan bewust dat onze inzet pas succes heeft als ouders thuis ook betrokken zijn bij de ontwikkeling van hun kind. Daarom gaan pedagogisch medewerker geregeld in gesprek met ouders om zo samen de ontwikkeling van de peuter te volgen. Dit doen zij op individuele basis, maar ook in groepen zodat ouders ook van elkaar kunnen leren.

Daarnaast gaan we met ouders in dialoog. We horen graag hun stem en richten daarom oudercommissies op en nodigen hun ook uit voor andere vormen van inspraak. Zo zijn ouders ook betrokken bij de voorbereiding van dit pedagogisch- en ouderbeleid. Ook houden we elk jaar een tevredenheidsonderzoek onder ouders om de kwaliteit van ons werk te verhogen.

Door de start van de ouder-kind groepen 'JongSamen' willen we werken aan het vroegtijdig onderlinge contact van ouders, zodat ouders elkaar kunnen bevragen vanuit eigen ervaringen.

¹³ Visie op ontwikkelen van medewerkers binnen JongLeren, oktober 2021 (zie handboek)

8.2 Met basisscholen

Alle peuterleerplekken hebben een samenwerking met een basisschool. Op verschillende niveaus werken we aan een goede doorgaande lijn met het onderwijs met als doel om de overgang van de peuterleerplek naar de kleuterklas voor het kind prettig te laten verlopen. Er is structureel overleg met de samenwerkende basisschool waar de meeste peuters naartoe gaan. De afspraken hoe de doorgaande lijn uitgezet wordt, leggen we vast in een overeenkomst. Soms wordt er ook een gezamenlijk jaarplanning gemaakt, waarin onder andere de gezamenlijke scholingen worden vastgelegd.

8.3 Haagse Kinderopvang Platform

JongLeren is samen met zes andere kinderopvangorganisaties onderdeel van het Haagse Kinderopvangplatform. Zij vertegenwoordigen de kinderopvang sector in Den Haag en zijn gesprekspartner van de gemeente Den Haag als het gaat om de voorschoolse educatie en andere thema's die verbonden zijn met de sector. Zoals inclusieve of passende kinderopvang en de Haagse Educatieve Agenda (HEA).

8.4 Samenwerking binnen Xtra Welzijn

JongLeren is onderdeel van Xtra Welzijn, waar nog drie andere werkorganisaties onder vallen: Wijkz, Jess en MEE Zuid Holland. Alle organisaties gaan er vanuit dat elk mens recht heeft op een plek in de samenleving, die past bij zijn of haar ambities. De organisaties beschikken allen over hun eigen expertise en zoeken elkaar op om zo krachten te bundelen. Zo werkt JongLeren nauw samen met het schoolmaatschappelijk werk binnen Wijkz, Spel aan Huis van JESS en de integrale vroeghulp van MEE.

8.5 Samenwerking met andere maatschappelijke organisaties

Het contact met andere maatschappelijke organisaties wordt meestal onderhouden door de pedagogisch coaches en de manager. Zij leggen – en onderhouden het contact met deze externe relaties omdat dit de kwaliteit van ons werk ten goede komt. Voorbeelden van samenwerking zijn:

- Het consultatiebureau is onderdeel van het CJG en vormt een belangrijke schakel in de doorverwijzing naar de peuterleerplek. Ook geven zij de indicaties af ten behoeve van een VVE- plek, d.w.z. voor vier in plaats van twee dagdelen per week.
- De Voorleesexpres en Speelothek hebben een preventief aanbod waarvan wij gebruik maken.
- In het kader van de doorgaande lijn en specifieke ondersteuning is er samenwerking met schoolbesturen, het schoolmaatschappelijk werk en intern begeleider. Waar nodig werken we ook samen met Middin en Jeugdformaat.
- Organisaties in de wijk waar we soms mee samenwerken: bibliotheek, Servicepunten XL, welzijnswerkers, diverse culturele instellingen.